

Tuin & Landschap

**Zeven
genomineerde
tuinen**

TUIN van
het
jaar **2000**

Colofon

Ed Asscheman
Hoofdredacteur
(071) 565 96 53

Paula Klap
Redacteur
(071) 565 96 54

Jacqueline van Wetten
Bureauredacteur
(071) 565 96 51

Ferry Noordam
Fotograaf
(071) 565 96 72

Bert Hassing
Vormgever
(071) 565 96 44

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met het Hoveniers Informatie Centrum in Bunnik.

Schipholweg 1, Postbus 9324, 2300 PH Leiden
Secretariaat:
Linda Laman en Alice Hoogenboom
telefoon (071) 565 96 78, fax (071) 565 96 66
e-mail: tuinenlandschap@hortipoint.nl

Exploitatie

Elsevier bedrijfsinformatie BV,
Postbus 16502, 2500 BM Den Haag,
telefoon (070) 441 50 00, fax (070) 441 59 96
Uitgever: Geert van Oosterhout

Advertenties

Commercieel Manager: Corrie Somers
(070) 441 56 87
Ronald Kooijman (070) 441 56 85
Marlène van Kester (070) 441 56 81
Patrick Sonneveldt (070) 441 56 83
Michael Streef (070) 441 56 86
fax (070) 441 56 96

Druk: Senefelder Misset BV, Doetinchem.

© 2000, Elsevier bedrijfsinformatie BV.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Algemene voorwaarden: op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten van Elsevier bedrijfsinformatie bv zijn van toepassing de voorwaarden, welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Uitgever en auteurs verklaren dat dit blad op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Lezers wordt met nadruk aangeraden deze informatie niet geïsoleerd te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

Wedstrijd

Het Hoveniers Informatie Centrum organiseerde de eerste keer de wedstrijd Tuin van het jaar Iedere hovenier die staat ingeschreven bij het Productschap Tuinbouw heeft zich dit voorjaar kunnen inschrijven voor deelname. De tuinen werden vervolgens gekeurd door de Vaste Keurings Commissie. Dat leverde zeven nominaties op voor de Tuin van het jaar 2000.

4

Halsteren

Een kleine voortuin die nog niet 'af' is. Zo laat zich kort de genomineerde voortuin in Halsteren omschrijven. De tuin is ontworpen door hovenier Peter Jansen uit St. Willibrord. Zijn ontwerp noemt de jury 'een zeer creatief ontwerp waarin goed is omgegaan met de kleine ruimte'. De tuin viel in de prijsklasse tot f15.000.

8

Amstelveen

Twee karakters heeft de genomineerde tuin in Amstelveen: de voortuin heeft een groot zitgedeelte waarin natuurstenen tegels zijn gecombineerd met waaltjes. De achtertuin is natuurlijk ingericht. De jury geeft als oordeel dat de tuin goed in de omgeving is geplaatst. Het sortiment is met kennis verzorgd.

12

Tilburg

Een patiotuin in Tilburg viel bij de jury in goede aarde. De tuin als verlengstuk van de woonkamer en een tuin voor het nieuwe millennium, luidde de lofzang. Tuinarchitect Jan Nickmans van Intratuin Groenprojecten in Vught heeft de patiotuin van 42 m² ontworpen. De tuin is uitgeroepen tot Tuin van het jaar 2000.

16

Den Haag

De genomineerde tuin in Den Haag ziet de eigenaar als een verlenging van de galerie. Belangrijkste eis die de eigenaar dan ook stelde, was een minimale inrichting om de kunstobjecten zo goed mogelijk tot hun recht te laten komen. De tuin is ingezonden door hoveniersbedrijf Paul Casteleijn uit Barendrecht.

22

Bilthoven

Een verrassend en creatief ontwerp, vindt de jury van de genomineerde tuin in Bilthoven. Het woonhuis ligt bijna in het midden van het perceel. In de voortuin is een grillig gevormde vijver aangelegd met dieper weg een poel met waterval. Een tuin met een natuurlijke sfeer, ingezonden door De Groene Kamer uit Soest.

26

Budel

Loofgang-grasveld-bassin, zo omschrijft ontwerper Jack van Haperen van Nouwen Hoveniers Maarheeze de genomineerde tuin in Budel. De eigenaren wilden een tuin die rust uitstraalt en rust geeft in deze hectische tijd. Resultaat is een tuin in groene architectuur, veel taxus- en buxushagen, bomen en een formele waterpartij.

30

Moordrecht

De eigenaar van de tuin in Moordrecht heeft een passie voor planten. Honderden soorten en cultivars van vaste planten, heesters en bomen zijn gecombineerd. Een tuin om in te dwalen en steeds verast te worden door nieuwe plantcombinaties. Voor het ontwerp tekende Alie Hoogenboom van Martien van Dam Tuinaanleg en -onderhoud uit Heukelum.

34

Vooraf

Deze bijlage bij Tuin & Landschap 22 bevat de zeven genomineerde tuinen voor de prijs Tuin van het Jaar 2000. Het Hoveniers Informatie Centrum (HIC) organiseerde dit jaar voor de eerste keer deze competitie voor alle hoveniers die staan ingeschreven bij het Productschap Tuinbouw. Dat zijn er ruim 3.000.

Aan deze competitie deden uiteindelijk ruim dertig hoveniersbedrijven mee. De belangstelling was groter maar sommige tuinen zijn naar volgend jaar verschoven omdat ze nog te nieuw waren. Dat betekent dat in 2001 wederom een dergelijke competitie wordt georganiseerd.

De tuinenwedstrijd was voor de redactie van Tuin & Landschap een unieke mogelijkheid om het werk van een groot aantal hoveniers te tonen. Ook het feit dat de tuinen werden gekeurd door een deskundige jury van de Vaste Keurings Commissie (VKC) betekent dat de tuinen ook iets laten zien van de creativiteit en de aanlegkwaliteiten van Nederlandse hoveniersbedrijven. Met andere woorden: wat hebben de hoveniersbedrijven in huis?

Het HIC wil met de tuinenwedstrijd bekendheid geven aan het vakmanschap van de hovenier en de professionele tuinaanleg bevorderen. Ook kunnen hoveniers of consumenten iets opsteken van de genomineerde tuinen en de uiteindelijk winnende tuin.

Ook de redactie wil met deze uitgave bijdragen aan het vakmanschap van de hovenier. Daarnaast levert de wedstrijd interessante informatie op voor een ieder die zich bezighoudt met het ontwerp en de aanleg van particuliere tuinen en bedrijfstuinen. Op de volgende pagina's staat een korte uitleg bij de wedstrijd, gevolgd door een beschrijving van de zeven genomineerde tuinen in drie klassen. Verder is kort het hoveniersbedrijf beschreven en is een samenvatting gegeven van het juryrapport. Aan de winnende tuin: de Tuin van het jaar 2000, is extra aandacht besteed door een afbeelding over twee pagina's in het midden van deze uitgave.

De Tuin van het jaar

De wedstrijd, de beoordeling en de jury

TUIN van het jaar 2000

Iedere hovenier kent wel dat gevoel van trots als een fraaie tuin is opgeleverd. Met zo'n tuin zou hij wat meer willen doen, bijvoorbeeld in een folder zetten of aan een groot publiek laten zien. Dat kan nu, door deel te nemen aan de wedstrijd De Tuin van het Jaar.

Hij is weer terug van weggeweest: de wedstrijd om de mooiste tuin. Toch gaat het hier niet om oude wijn in nieuwe zakken. De vroegere Tuinenprijs, die voor het laatst werd georganiseerd in 1991, stond open voor leden van de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde, de Kring Tuin- en Landschapsvoorziening, de Nederlandse Hoveniers en Groenvoorzienersvereniging en de Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur BNT. Nu is het Hoveniers Informatiecentrum (HIC) de organisator en staat deelname open voor de professionele hovenier en groenvoorzieners. Indertijd stopte de wedstrijd omdat de animo voor deelname te gering was en omdat de media weinig belangstelling voor het evenement toonden. Dat is nu wel anders, de media besteden steeds meer aandacht aan tuinen. Door een nieuwe wedstrijd in het leven te roepen wil het Hoveniers Informatiecentrum (HIC) publiciteit geven aan het vakmanschap van de hovenier en wil het de professionele tuinaanleg bevorderen. Een brede publiciteitscampagne ondersteunt de wedstrijd. Daarbij brengt het competitie-element een leereffect teweeg dat hoveniers moet uitdagen om nog betere tuinen aan te leggen.

De grootte van de tuin speelt geen rol, evenmin als de soort tuin (voor-, achter- of daktuin, bij een particulier, bedrijf of instelling). Wel maakt de organisatie onderscheid in prijsklassen, opdat de jury de tuinen per prijsklasse goed kan vergelijken. Gekozen is voor drie prijsklassen: tot f15.000, van f15.000 tot f50.000 en vanaf f50.000. Elke categorie levert een winnaar op. Onafhankelijk van de prijsklasse wordt uiteindelijk de tuin met het hoogste gemiddelde aantal punten verkozen tot De Tuin van het Jaar.

Beoordelingscriteria

De jury hanteert bij de beoordeling vier hoofdcriteria. Dit zijn ontwerp, aanlegkwaliteit, beplanting en dode/harde materialen. Bij het eerste criterium spelen creativiteit en originaliteit een belangrijke rol. Verder kijken de juryleden naar de verlichting, paden en hoogten, ritme, veiligheid, beeldvorming en harmonie. Ook de combinatie van huis en tuin is een aandachtspunt.

Voor de beoordeling van de aanlegkwaliteit kijkt de jury naar de verwerking van zowel de harde materialen (bouwkundige elementen, verhardingen en waterelementen) als het plantmateriaal, alsmede naar de afwerking in z'n geheel.

De toepassing, de combinatie en de sortimentskeuze zijn beoordelingscriteria bij zowel de beplanting als de dode/harde materialen.

Bij de jurering van de tuinen geeft ieder jurylid punten voor de verschillende onderdelen. De cijfers worden gemiddeld en zo ontstaat een definitief eindcijfer, tot op een decimaal nauwkeuring. De cijfers staan voor de volgende waardering:

5 = slecht;	8 = goed;
6 = matig;	9 = zeer goed;
7 = voldoende;	10 = uitstekend.

De jury mag per categorie maximaal drie tuinen nomineren maar heeft het recht het aantal genomineerde tuinen te verminderen.

Onder de deelnemende tuinbezitters voert het HIC een klanttevredenheidsonderzoek uit. Hierin zijn vragen opgenomen over het voortraject, de uitvoering en het natraject. Dit onderzoek zou aanvankelijk deel uitmaken van de jurering, maar besloten is dit onderdeel niet in de beoordeling mee te nemen. De deelnemende bedrijven krijgen de klanttevredenheidsenquête bij het juryrapport overhandigd.

Wedstrijdvoorwaarden

Hoveniers- of groenvoorzieningsbedrijven die aan de De Tuin van het Jaar willen deelnemen, moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Dit zijn onder meer:

- Hoveniers-/groenvoorzieningsbedrijven moeten zijn ingeschreven bij het Productschap Tuinbouw.
- Per jaar mag slechts een tuin per bedrijf deelnemen.
- Het deelnemende bedrijf moet zelf de tuin hebben aangelegd.
- De tuinbezitter moet toestemming verlenen tot beoordeling van de tuin.
- Het deelnemende bedrijf krijgt te voren bericht over het tijdstip van de keuring.
- Het is toegestaan voor de keuring onderhoudswerkzaamheden te (laten) verrichten.
- De jury moet tijdens de jurering kunnen beschikken over de ontwerptekening en eventueel het beplantingsplan.
- Bij meer dan vijftig aanmeldingen kan het HIC, in overleg met de inzender, de tuin 'doorschuiven' naar volgend jaar.
- Een winnende tuin mag niet nog een keer worden aangemeld.

Foto: Poppo Visual, Uithoorn

Alle deelnemende tuinen zijn door minimaal zes juryleden beoordeeld.

De Prijs

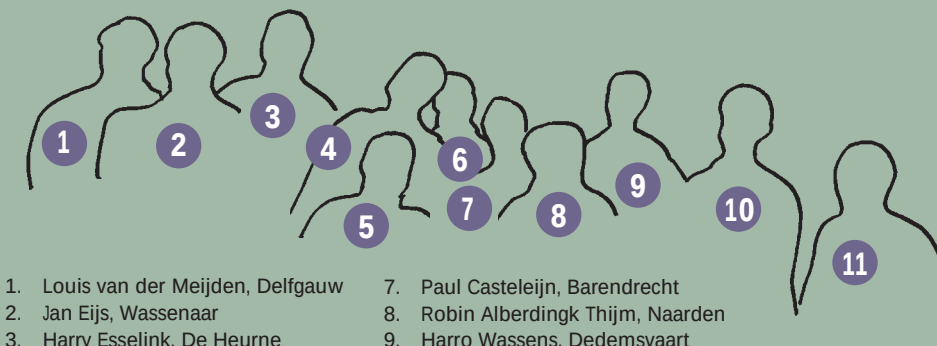
Bij een wedstrijd hoort een prijs. Voor de uiteindelijke winnaar is dat een kunstwerk van Marjolein Boereboom. Deze kunstenares maakt beelden in steen en brons voor in en om het huis. Verder krijgen de genomineerde bedrijven (dit jaar zijn dat er zeven) een speciaal gemaakte oorkonde. Alle deelnemers ontvangen sowieso een deelnamecertificaat, het juryrapport en de tevredenheidsenquête.

De Jury

Foto's: HIC

Juryvoorzitter Gerard de Wagt

Initiatiefnemer HIC heeft de keuring in handen gegeven van de Vaste Keurings Commissie (VKC) in Aalsmeer. De VKC heeft elf deskundigen uit het hoveniersvak in de jury opgenomen. Dit zijn:

1. Louis van der Meijden, Delfgauw	7. Paul Casteleijn, Barendrecht
2. Jan Eijs, Wassenaar	8. Robin Alberdingk Thijm, Naarden
3. Harry Esselink, De Heurne	9. Harro Wassens, Dedemsvaart
4. Ruud Aanhanne, Katwijk a/d Rijn	10. Jan de Jong, Boskoop
5. Rendy Regtuit, Epe	11. Cees Calkhoven, Nijverdal
6. Rien van Mierlo, Deurne	

Kleine voortuin met veel verschillende elementen

Een voortuin in een nieuwbouwwijk in Halsteren wijkt sterk af van de andere voortuinen in de omgeving. Afwijkend is vooral het ruime gebruik van steen en het speelse karakter van de tuin. De beplanting is schaars.

Een tuin waarin de bewoner zijn ei kwijt wilde', zo omschrijft hovenier Peter Jansen de wensen van de bewoners van een nieuwbouwhuis in Halsteren. De hovenier had enkele jaren geleden al de achtertuin ontworpen en aangelegd. Dat contact was de bewoners zo goed bevallen dat Jansen ook voor de voortuin werd uitgenodigd.

Belangrijkste wens van de bewoners was een tuin die niet af was. Zij wilden een voortuin waarin ze dingen konden veranderen en waar ze iets mee konden. Daarnaast wilden ze ruimte om zelfgemaakte objecten neer te zetten.

Een andere wens was een zitje. De bewoners werken allebei en zitten 's avonds graag nog even in de zon. Een zitbankje tegen het huis stond hoog op het verlanglijstje. Ook moest de tuin een speels karakter hebben. Openheid was een ander belangrijk element. Geen schutting met de burens maar toch enige afscheiding om de eigen tuin te accentueren. Al die wensen moesten worden gecombineerd op een oppervlakte van zo'n 35 m² (7 m bij 5 m). Een ander gegeven waarmee Jansen te maken had, was het hoogteverschil tussen de straat en het huis. Die bedroeg zo'n 40 cm.

Het speelse karakter gaf Jansen invulling door op een creatieve manier met het hoogteverschil om te gaan. Twee traptreden werden in de tuin gelegd. Niet in een rechte lijn vanaf de straat naar de voordeur maar verspringend van rechts naar links. Daarbij werd gekozen voor ronde vormen die ook in de bestrating werd doorgezet. Twee kleuren steen werden gebruikt: rood/zwart en brons/zwart. Bij regenachtig weer ontstaat een leuke combinatie van kleuren, motiveert Jansen de keuze. De stenen zijn gelijmd met het product Steenvast.

Het zitje werd gecombineerd met een rond *Taxus*-haagje. Links aan de voorkant van de tuin ligt een klein beplantingsvak waarin een sokkel is geplaatst. Die wordt door de bewoners gebruikt om eigen creaties neer te zetten. Een *Catalpa* is geplaatst om de tuin wat massa te geven evenals *Taxus* en *Buxus* in potten.

Voor het overige wordt het aanzicht van de tuin vooral bepaald door steen. En juist dat waarderen de bewoners omdat ze op deze manier veel potten en attributen kwijt kunnen. De potten krijgen regelmatig een andere plek om variatie in de tuin te brengen.

Openheid naar de burens heeft Jansen gemaakt door palissadepalen neer te zetten. Het accentueert de grens maar geeft geen besloten karakter. Voordeel van enige afscheiding is ook dat de krantenbezorgers via de voorkant komen en niet overstappen van de ene voortuin naar de andere.

De bewoners zijn vol lof over de invulling die aan de tuin is gegeven. De eigenaresse speelt in op de seizoenen en op de activiteiten die worden georganiseerd. In de zomer was tijdens het EK2000 volop oranje in de tuin aanwezig. Het najaar is het kalebas- en pompoentijd. Nog even is het kerst en ook dan ondergaat de tuin weer een metamorfose.

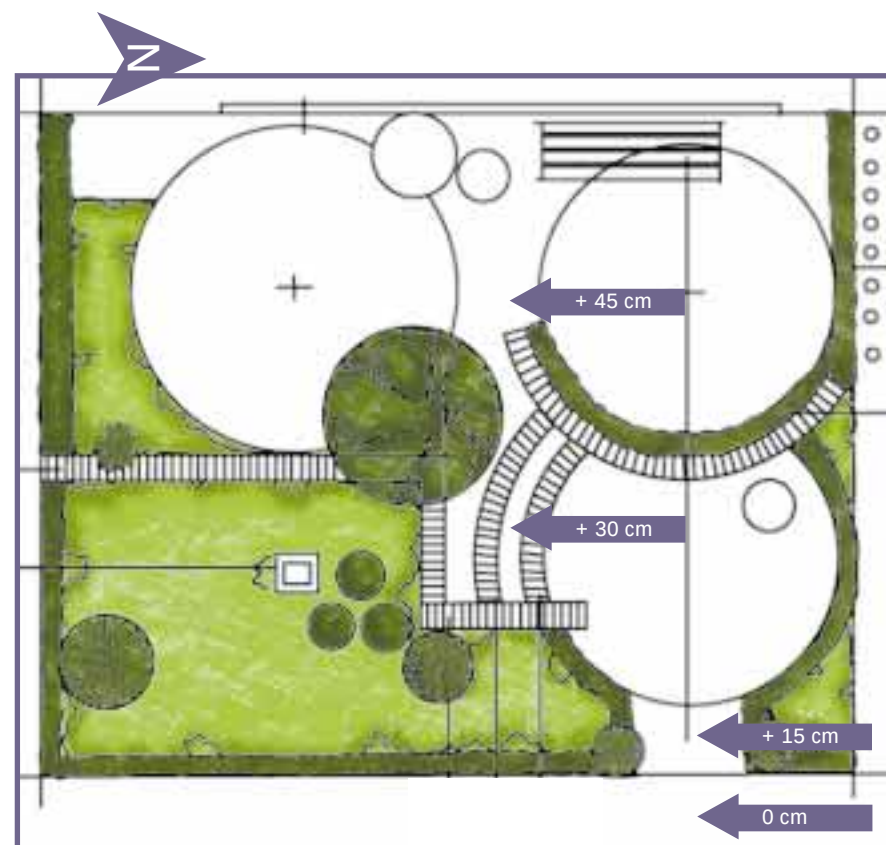

De voortuin bij een nieuwbouwwoning in Halsteren wijkt sterk af van de andere voortuinen. De eigenaren wilden een voortuin om in te zitten en om objecten neer te zetten.

HoveniersBedrijf

Hoveniersbedrijf Peter Jansen uit St. Willibrord bestaat zo'n tien jaar en heeft vijf vaste vakbekwame medewerkers in dienst. Het bedrijf doet vooral de aanleg van tuinen in een cirkel van zo'n 40 km rond St. Willibrord. Daarnaast werkt Jansen zo nu en dan in het buitenland zoals Duitsland en Engeland. Vaak gaat het om klanten die verhuisd zijn en graag hun tuin door Jansen aangelegd zien. Zo'n 10% van de omzet wordt gehaald uit het onderhoud van tuinen. Jansen ontwerpt zelf. Verder werkt hij veel samen met een bedrijf dat voor hem de bestrating verzorgt. De vijf medewerkers werken veelal in twee ploegen voor de aanleg en het onderhoud. De ingestuurde tuin in Halsteren heeft voor Jansen vooral betekenis door de speciale wensen van de bewoners. Zij wilden een tuin waarmee ze wat konden. Met andere woorden: de tuin is nog niet af.

De ontwerptekening van de voortuin. De tuin meet ongeveer 7 m bij 5 m.

TUIN van het jaar 2000
Klasse
→ f 15.000

Oordeel van de Jury

Over het ontwerp van de hovenier P.J. Jansen zegt de jury: 'Een zeer creatief ontwerp waarbij goed is omgegaan met de relatief kleine ruimte.' De tuin bevat wel erg veel elementen. De aanlegkwaliteit vindt de jury goed, de tuin is zorgvuldig aangelegd. Wat de beplanting betreft scoort de tuin wat minder. Te weinig vaste planten, de beplanting had geraffineerder gekund. Over de harde, dode materialen zegt de jury: 'Goed in balans, de palissadepalen zijn wat minder, wel goed gebruik van twee soorten stenen.' Uiteindelijk krijgt het ontwerp als algemene opmerking: 'Een leuke tuin met verschillende ruimten maar met te weinig beplanting.' Het eindcijfer luidt 8.5

Het zicht vanaf het bankje tegen het huis. De eigenaren beschikken over een achtertuin maar willen graag aan het eind van de middag in de zonnige voortuin zitten.

Het zitbankje vanaf de eerste verdieping. Ook hier weer potten met *Buxus*. De opstelling van de potten varieert.

Veel steen en ronde *Taxus* domineren de voortuin. De beplanting is spaarzaam. De keuze voor veel steen heeft ook te maken om zelfgemaakte attributen neer te zetten verwijzend naar de seizoenen. Eind augustus kwamen de kalebassen.

Aardig detail in de tuin zijn de hoogteverschillen, de verspringende loop naar de voordeur en de steeds veranderende inrichting.

De beplanting is geconcentreerd aan de voorzijde van de tuin. De jury vond de plantkeuze wat aan de magere kant maar wel passend in de tuin.

Op wens van de bewoners is een sokkel gemaakt waarop zelfgemaakte objecten worden geplaatst.

De stenen zijn gelijmd en niet gemetseld, ook op de moeilijkere plaatsen is gekozen voor het gebruik van lijm.

De tuin vanaf de slaapkamer op de eerste verdieping. Opvallend zijn de planten in potten. Door te schuiven met de potten wisselt de tuin steeds weer van aanblik.

Weg van de weg en aansluiten op de natuur

Een tuin die voor grenst aan een drukke doorgaande weg en achter uitkijkt over de plas, heeft eigenlijk twee karakters. Aan de ene zijde moesten de auto's uit beeld verdwijnen en aan de andere kant werd de natuur bij de tuin getrokken. Een verrassende stadstuin in Amstelveen.

De bewoners van de genomineerde tuin in Amstelveen hadden de tuin van hun vorige huis door Jan Gerhard Addink laten aanleggen. De opdracht toen luidde: „doe maar wat”. Dat 'wat' beviel zo goed, dat ook de tuin bij hun huidige woning aan Addink's zorg en inspiratie werd toevertrouwd. Deze keer waren er wel wensen. Zo zijn de bewoners in de zomer vaak op vakantie, dus wilden zij graag veel beplanting die in het najaar bloeit. Verder vindt de bewoonster wat plukken hier en daar wel leuk, maar op veel onderhoud zit ze niet te wachten. En dan is er nog de omgeving om rekening mee te houden. Aan de voorkant ligt de woning aan een behoorlijk drukke, doorgaande weg. Het afschermen van die weg was een vereiste voor de bewoners omdat anders dit deel van de tuin niet zou worden gebruikt. Wie voor de woning in- en er achter weer uitgaat, krijgt een soort cultuurschok te verwerken. Achter het huis grenst de tuin aan de kleine poel, een natuurgebied met plas.

Twee karakters

De tuin, die vrijwel rondom het huis loopt, heeft eigenlijk twee karakters. De voortuin heeft een groot zitgedeelte waarin natuurstenen tegels zijn gecombineerd met waaltjes. Naast wat vaste beplanting langs de witte houten schutting, staan er ook planten in potten, kaarsen op standaard en een geroest, ijzeren tafeltje. De drukte van de weg, is onzichtbaar en vrijwel onhoorbaar, het geluid wordt gedempt door schutting en beplanting.

De achtertuin is natuurlijk ingericht. Op de grens van de achtergevel met de tuin gaat de afscheiding over in rieten matten. De terrassen bestaan uit houten vlonders. Grijs betonnen stapstroken met grind er tussen vormen de paden. In de achtertuin is het hoogteverschil mooi benut, onder meer met borders in houten bakken en naar het water toe aflopende vlonders. De vlonders hebben een aparte vorm die overeenkomt met de vorm van een uitbouw aan de zijkant van de woning. Een knotwilg achter in de tuin sluit aan bij het natuur- en recreatiegebied dat aan de andere kant van de plas ligt en bij de tuin van een huis om de hoek, dat achterin een kleine boomgaard heeft en zelfs halsbandparkieten tot de bezoekers kan rekenen.

Aan een zijde van de woning zijn voor- en achtertuin met elkaar verbonden. Deze smalle strook is verrassend ingericht. Links is, verstopt achter rieten rolgordijntjes, een opslagruimte voor gereedschap gecreëerd. Boven het schuin aflopende dakje krijgen druivenranken alle kans te groeien.

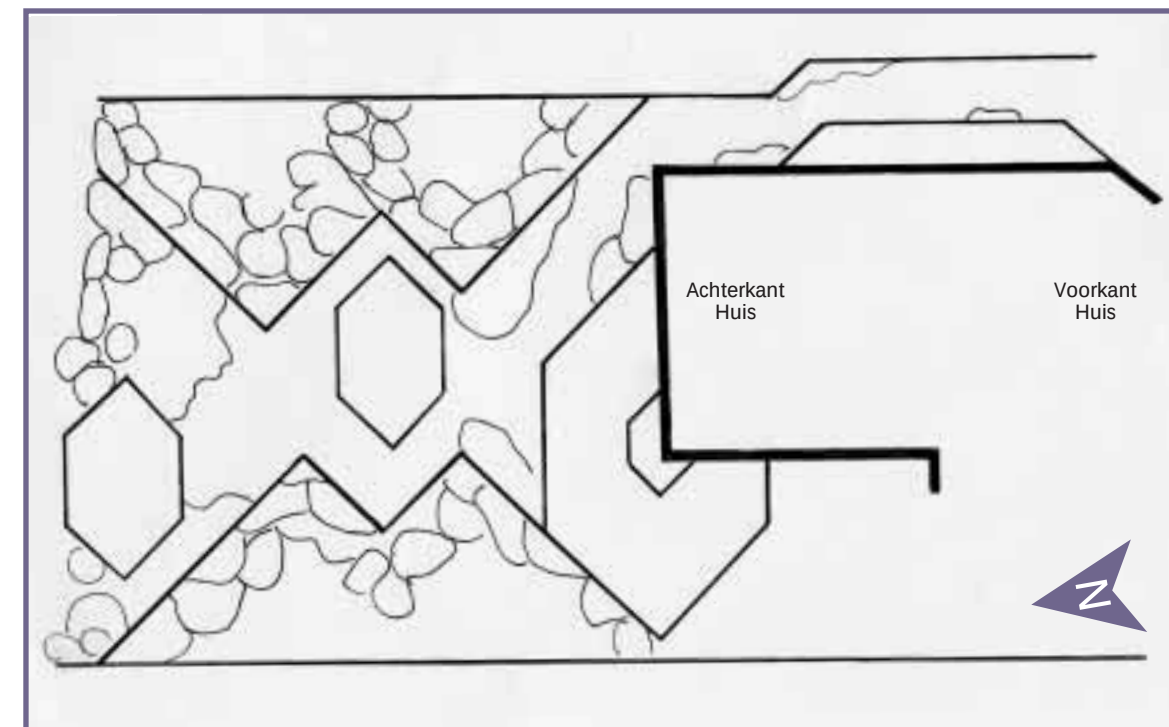
TUIN van het jaar 2000
Klasse f 15.000 → f 50.000

Oordeel van de Jury

De tuin in Amstelveen, gemaakt door Jan Gerhard Addink, is volgens de jury goed in de omgeving geplaatst. Er worden niet meer verhardingen gebruikt dan noodzakelijk, alleen het zijterras is wat gezocht. De aanlegkwaliteit laat goede combinaties zien. Zeer passend en rustgevend. De twee soorten grind zijn iets te onrustig maar de beplanting is krachtig in al zijn eenvoud, zegt de jury. Het sortiment is met kennis verzorgd en goed geplaatst. Wat de harde en dode materialen betreft: het sproeisysteem staat teveel in het zicht. De jury kwam na het middelen tot een 8.2.

Blik van achter in de tuin naar de achtergevel van de woning. In de beplanting zijn veel grassen en hosta's verwerkt. De verharding bestaat hier uit grind.

Hoveniers Bedrijf

Jan Gerhard Addink heeft zijn hoveniersbedrijf in Amsterdam. De hoofdstad zelf en de wijde omgeving rekent Addink, die twee mensen in dienst heeft, tot zijn werkgebied. Van de beschikbare tijd gaat 50% naar aanleg en ontwerp van tuinen. De tijd die overblijft is voor het onderhoud en de begeleiding van de tuinen die eerder door het bedrijf zijn aangelegd. Addink zelf werkt iets meer dan de helft van de werkweek buiten mee. In principe accepteert hij alle opdrachten behalve supergrootschalige projecten, zoals een parkeerterrein. Grote tuinen zijn daarentegen geen probleem. De reden voor Addink om mee te doen aan De Tuin van het Jaar is dat hij het leuk vindt om erkenning te krijgen en dat hij er weinig voor hoeft te doen; de tuin lag er immers al.

Een werk van de Zaandamse kunstenaar Naomi Elburg is zodanig neergezet dat hij vanuit huis goed zichtbaar is.

Aan een kant heeft het huis een uitbouw. De vorm hiervan herhaalt zich in de vlon-
ders. Dit gedeelte van de tuin is vrij sober
ingericht met vooral veel groen.

Een smalle strook verbindt de voor- en achtertuin. Deze ruimte is langs het
huis benut voor opslag van gereedschap en voor druiventrossen. De be-
woonster benut de druiven als ze rijp zijn voor het maken van sap. Rechts
houdt hoog opgaande beplanting de witte schutting uit het zicht.

De achterste vlonder biedt een prachtig uitzicht over wa-
ter dat aansluit op de kleine poel.

Voor de omheining langs de woning heeft Addink gekozen voor een witte
houten schutting. Dit sluit aan bij de moderne bouw en de witte stenen van
het huis. Op de grens van achtergevel en achtertuin verdwijnt de schutting
ten gunste van rieten matten, die beter aansluiten bij de natuurlijker inge-
richte achtertuin

De looproute is gevormd
door grijze, betonnen stro-
ken, die twee-aan-twee ver-
springen van rechts achter
(vanaf het water gezien)
naar links voor (de achterpui
van de woning). Grind om-
sluit de stroken.

De verharding in de voortuin be-
staat uit natuursteentegels verbon-
den door waaltjes. Het motief van
de potten sluit aan bij de bestra-
ting. Het vierkante terras ligt in een
cirkel van grind.

Uitzicht over de achtertuin van boven uit het huis.

Patiotuin met beeld als blikvanger

De tuin meet slechts 42 m² en valt vooral op door de vijver in de lengterichting bekleed met roestvrij staal. Het is bijna een kamer in het huis en dat wilde de eigenaresse ook. De tuin moest een verlengstuk worden van de woonkamer.

De eigenaresse van de patiotuin in Tilburg maakt op de beurs Tuinidee in 's-Hertogenbosch kennis met het werk van Intratuin Groenprojecten in Vught. Ze was al geruime tijd op zoek naar een bedrijf dat haar ideeën kon verwezelijken. Ze wilde een tuin die aansloot op de woonkamer. Strak, eenvoudig en minimalistisch van opzet. Met daarbij een voorkeur voor de kleur blauw en ook iets met water. Met dit wensenpakket ging tuinarchitect Jan Nickmans aan de slag. In een tuin van 6 bij 7 m met een enigszins schuine zijde koos hij voor een duidelijke blikvanger: het beeld in de langwerpige vijver. Deze staat in de lengte-as en is vanuit het huis goed te zien. Voor het overige heeft de tuin geen opvallende elementen met uitzondering van de aluminium tuinafscheiding die ook dwars is geplaatst. Dat wekt de suggestie dat de tuin doorloopt. Wie achter de aluminium wand kijkt, ziet de ingang van de schuur en twee vuilnisbakken die tegen de zijwand staan. Weggewerkt en niet zichtbaar vanuit de woonkamer. De tuin heeft een niveauverschil. Het looppad van de woonkamer naar de zijdeur ligt op gelijke hoogte als de woonkamer, het terras ligt verhoogd. Door dat hoogteverschil springt de vijver er nog eens extra uit omdat deze doorloopt naar het lagere gedeelte. Tegen het verhoogde terras ligt een gootje om het regenwater af te voeren. De materialenkeuze is opvallend. Al genoemd is de aluminium tuinafscheiding, verder is de vijver bekleed met roestvrijstaal en de pergola is gemaakt van gegalvaniseerde stalen buizen oftewel steigerpijpen. Deze materialen zijn toegepast in combinatie met lichte stenen. Zo ontstaat een sobere en door het ontbreken van uitbundige kleuren een 'koele' tuin. Ook dat wordt versterkt door het geplaatste beeld. Op het eerste oog lijkt het beeld op een smeltend ijsblok maar het is gemaakt van glas.

De 'koelte' van de tuin komt ook tot uiting door de gekozen beplanting. Deze is ingevuld met groenblijvers zoals hедера, het lage gras *Carex morrowii* 'Variegata' en *Pachysandra*. De kleur blauw komt wel terug in de blauwe regen, *Wisteria sinensis*, die de pergola moet begaan groeien. Verder zijn enkele hosta's geplaatst als onderbegroeiing bij de boom *Koelreuteria paniculata*. Aan beplanting is verder toegepast *Hydrangea aspera* 'Macrophylla' en als muurbegroeiing *Parthenocissus tricuspidata* 'Veitchii'. Deze laatste moet in de herfst de tuin een kleur geven. In ieder seizoen voert dan een kleur de boventoon: blauwe regen in het voorjaar, hortensia in de zomer en de wingerd in het najaar. In de winter blijft de tuin groen maar dan overheersen de materialen met hun koele kleur passend bij het seizoen. Van de verlich-

Een kennis van de eigenaresse van de tuin kwam met dit beeld van glas. Het lijkt gemaakt van ijs en is de blikvanger van de tuin.

Hoveniers Bedrijf

De medewerkers van Intratuin Groenprojecten Vught van links naar rechts Peter van der Biezen (voorman project), Jan Nickmans (tuin- en landschapsarchitect) en Raoul Hagenbeek (bedrijfsleider).

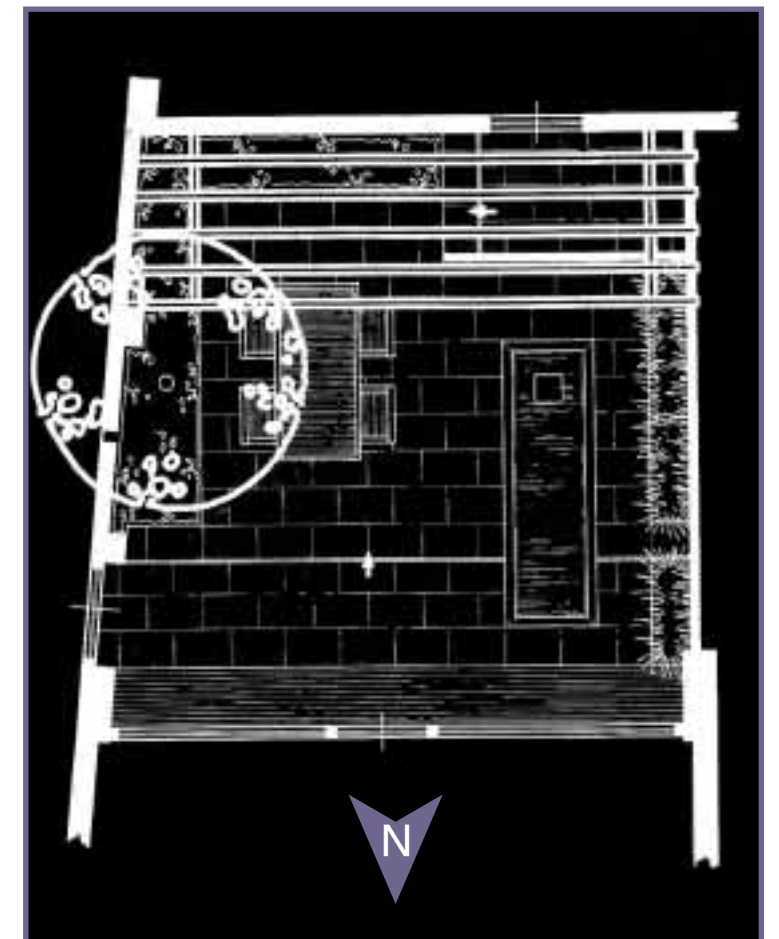
Intratuin Groenprojecten Vught

Jan Nickmans is architect bij Intratuin Groenprojecten in Vught. Het bedrijf is vooral bekend als de winnaar van de prijs voor het beste tuinontwerp op de beurs Tuinidee in Den Bosch. De stijl van het bedrijf kenmerkt zich door ontwerpen waarin een stijl wordt gehanteerd die ook veel in interieurs wordt toegepast. Bij deze tuin in Tilburg is duidelijk te zien hoe de tuin een verlengstuk vormt van de huis.

Oordeel van de Jury

Een tuin die aansluit bij het nieuwe millennium' zo omschrijft de jury de tuin die is aangelegd door Intratuin Groenprojecten in Vught. In het juryrapport wordt over het ontwerp het volgende gezegd: 'De tuin is zeer modern, het ontwerp is strak en het geheel straalt creativiteit uit. Dit komt vooral doordat de vormgeving van de tuin goed aansluit op de vorm van het huis waardoor harmonie ontstaat.' Voor de aanlegkwaliteit en de afwerking in z'n geheel krijgt de tuin een 9.8. Over de beplanting zegt de jury: 'In de tuin komt gevoel voor verhoudingen tot uiting, de combinatie van het sortiment is zeer goed, de groepen zijn prachtig sober.' Wat de harde en dode materialen betreft is vooral de verlichting goed toegepast. Ook het gebruik van staal, roestvrij staal en aluminium is perfect. Gemiddeld scoorde de tuinhoeft hoogst en is winnaar geworden van de tuinenwedstrijd 'Tuin van het jaar 2000'.

Ontwerptekening Patiotuin. De tuin meet 6 x 7 m.

TUIN van het jaar 2000
Klasse f 15.000 → f 50.000

Zicht vanuit de tuin naar de woonkamer. Voor de jury was dit het sterke element van de tuin: de aansluiting op het huis. De uitgang is op de foto rechts.

De voorzijde van het huis, een hoekwoning. Opzet is dat de beplanting in de voortuin rust uitstraalt, veel groenblijvers als *Taxus baccata* en *Carex morrowii* 'Variegata'.

De ingang van de patio-tuin. Te zien is het blauwe glas naast de deur die de hortensia in de tuin een blauwe waas geeft..

Een detail van de constructie van de pergola.

De patiottuin gezien vanuit de woonkamer. Meest opvallend element is de vijver in de lengteas en het beeld met op de achtergrond de tuinafscheiding van aluminium.

Gekozen is voor een lichte kleur van de tegels, bij het huis zijn blauwgrijze stenen gelegd. De kleur van de tegels maakt de tuin licht. Nadeel is wel de groene aanslag op de tegels.

Vanuit de woonkamer is zicht op de dwarsstaande aluminium tuinafscheiding. De afscheiding wekt de suggestie dat de tuin daarachter verder doorloopt. Wie de hoek om gaat, ziet de vuilnisbakken.

De jury is zeer te spreken over de toegepaste verlichting. Geplaatst zijn armaturen die de boom, de wanden en het water verlichten.

De pergola moet begroeid raken met blauwe regen en is gemaakt van gegalvaniseerde stalen buizen.

Het beeld en de vijver bepalen de aanblik van de tuin. Aardig detail is ook de verlichting in het water. De vijver heeft een bekleding van roestvrij staal maar is geconstrueerd met folie.

Winnende tuin

TUIN van
het
jaar 2000

Kunst komt tot zijn recht in minimale tuin

De tuin bij galerie Ramakers is eigenlijk een verlengstuk van de galerie. Om de buiten tentoongestelde sculpturen goed tot zijn recht te laten komen, wilde eigenaresse Catalijn Ramakers een minimale tuin. En onderhoudsvriendelijk, want voor tuinieren ontbreekt de tijd.

Catalijn Ramakers is eigenaresse van het statige, uit 1880 stammende, pand aan de Toussaintkade 51 in hartje Den Haag. Op de begane grond runt zij een galerie waarin de bezoeker schilderijen, beeldhouwwerken, videokunst en kinetische ontwerpen kan bezichtigen. De tuin achter het pand, wilde Ramakers vooral gebruiken als verlenging van de galerie. De eis die zij aan het ontwerp stelde was dan ook vooral dat de inrichting minimaal zou zijn om de tentoon te stellen beeldhouwwerken zo goed mogelijk tot zijn recht te laten komen.

Bestaande elementen

Bij de inrichting van de tuin moest de ontwerper, Loek Hoek, met een aantal bestaande elementen rekening houden. Zo is de bebouwing midden in de residentie erg dicht en staat pal achter de tuin een hoge studentenflat, een rond gebouw dat voornamelijk met hout is bekleed. Vanuit het huis gezien is links een stenen muur opgetrokken en grenst de tuin rechts aan de tuin van een architectenbureau. De functie van die tuin is hoofdzakelijk die van parkeerterrein. Toch wilden Ramakers en haar partner, die boven de galerie wonen en dus een breder uitzicht hebben dan alleen over hun eigen tuin, trachten een aansluiting met de buurtuin te realiseren. Daar kwam nog bij dat het achterste deel van de galerie op een later tijdstip wordt verbouwd. En dat ook een soort poort langs de galerie naar de weg, op het moment van aanleg van de tuin nog geen definitieve bestemming had. Bij de inrichting van de tuin is voor een deel rekening gehouden met de omgeving, wat bijvoorbeeld te zien is aan de schutting achterin. Voor een deel ook, is die omgeving door de beplanting aan het zicht onttrokken. Voorts bleef de beplanting rustig en is gekozen voor twee contrasterende soorten verharding, die in de lengterichting zijn gescheiden door een betonnen vogelbad. De buurtuin, lijkt inderdaad het verlengde van de galerietuin, doordat ook in deze tuin *Gingko biloba* is aangeplant. De afscheiding van cortenstaal komt in de buurtuin terug tegen de schuur die achter in de tuin staat.

Het is verrassend dat midden in een grote stad deze tuin toch het gevoel geeft dat je dicht bij zee zit, ook al door de overvliegende meeuwen die soms in het vogelbad landen. Het geluid van langs razend verkeer, wordt gecompenseerd door het ruisende gras, het spiegelende water en de rust in deze galerietuin.

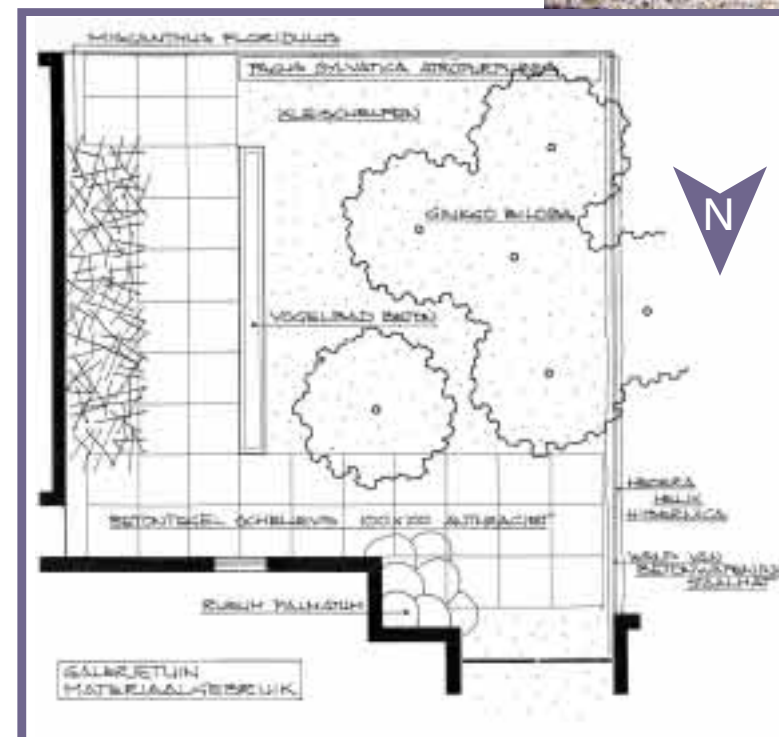
TUIN van het jaar 2000
Klasse f 15.000 → f 50.000

Oordeel van de Jury

De tuin bij Galerie Ramakers, aangelegd door hoveniersbedrijf Paul Casteleijn, krijgt van de jury de omschrijving: 'Mooi, eenvoudig en rustgevend'. De tuin is in harmonie met de omgeving maar lijkt nog niet af. De aanleg van afscheidingen, randen en halfverhardingen kan wel wat strakker maar het materiaal is met zorg gekozen. De tuin heeft een mooie waterloop. Over de beplanting zegt de jury: 'Er is gekozen voor goede, functionele vormen en structuren maar voor de winterhardheid had het sortiment misschien beter uit bamboe kunnen bestaan. De harde en dode materialen zijn goed gebruikt. De combinatie van schelpen, beton, hout en ijzer is mooi evenwichtig.' Uiteindelijk krijgt de tuin gemiddeld een 8.3.

Voor de achterkant van de tuin is gekozen voor hetzelfde hout als in de studentenflat is verwerkt. Het lijkt alsof de flat uit de schutting ontspringt. De vijf *Gingko biloba* staan in kleischelpen.

Ontwerptekening voor de Haagse galerietuin die 10 x 10 m beslaat.

HoveniersBedrijf

Hoveniersbedrijf Paul Casteleijn in Barendrecht bestaat al meer dan 20 jaar. Samen met drie vaste medewerkers is Casteleijn voornamelijk bezig met het aanleggen van particuliere tuinen, bedrijfstuinen en tuinen bij instellingen. Uitgangspunt voor de opdrachten die de ondernemer aanneemt, is dat het werk interessant is. De afstand is van minder belang. In principe werkt Casteleijn in een straal van 150 km rond zijn bedrijf, dus ook in België. Paul Casteleijn heeft een klein bedrijf en wil dat ook zo houden. Kwaliteit staat bij hem hoog in het vaandel. De hovenier heeft meegedaan aan de Tuin van het Jaar omdat hij het leuk vindt maar ook omdat hij graag wil winnen.

Kijkend over de Hedera is te zien dat de Ginkgo biloba in de tuin van de burens terugkeert. Mede hierdoor is de gewenste aansluiting verkregen.

Van bovenaf is goed de cortenstalen muur in de tuin van de burens te zien.

Voor de houten achterwand groeit *Fagus sylvatica* 'Purpurea latifolia'. Deze begroeiing mag ongeveer 1 m hoog worden.

Links, vanuit huis gezien, staat een gemetselde muur. Voor het grootste gedeelte is langs deze muur *Miscanthus floridulus* geplant. De bestrating bestaat uit anthracietkleurige betontegels van 1 x 1 m (Schellevis). Het vogelbad is zo'n 40 cm hoog en bevat slechts een klein laagje water. Dit bad is gemaakt van beton en ter plekke gestort.

Vanuit huis rechts is een tuinafscheiding gezet van cortenstaal. Van dit materiaal is inmiddels nauwelijks meer iets te zien door de weelderige begroeiing met *Hedera hibernica*. De twee vormen op de voorgrond vormen een kunstwerk 'zonder titel' van Johan Meijerink.

Zicht vlak over de waterloop naar de achterkant van de tuin. Ook hier is nog een cortenstalen mat verwerkt.

'Moi' is een kunstwerk om van dichtbij te bewonderen. Door het spiegellende oppervlak ziet dit werk van Jan van Munster er steeds anders uit. Het steekt mooi af tegen de ondergrond van witte schelpen.

Het kunstwerk van Sjoerd Buisman past helemaal in een tuin met kleine bomen. Het kreeg dan ook als titel 'Phyllotaxis group'.

Water en natuurlijke aanleg

kenmerken Bilthovense villatuin

„Als mijn man uit zijn werk komt, trekt hij zijn pak uit, zijn spijkerbroek met trui aan, en verdwijnt hij voor een uur in de tuin”, vertelt de bewoonster van de genomineerde tuin in Bilthoven. De hectare grond, met verrassende hoekjes en paadjes, biedt alle gelegenheid om de dagelijkse sores te verwerken en je even niet in de bewoonde wereld te wanen.

„De Bilthovense tuin is zo'n drie jaar geleden aangelegd. Toen wij dit kochten, wisten we dat er heel veel moest gebeuren”, zegt de eigenaresse. Het huis was donker, binnen was veel donkerbruin geschilderd en de tuin was een mengmoes van naald- en loofbomen, die ook al weinig licht lieten doordringen. Een aantal bomen moest verdwijnen, alleen achter in de tuin zijn forse exemplaren blijven staan. Enerzijds om aan te sluiten op de achterliggende tuin, anderzijds geeft het in de tuin het gevoel dat deze langzaam overgaat in een bosachtig gebied. Verder is water een terugkerend element dat op veel plekken is te vinden.

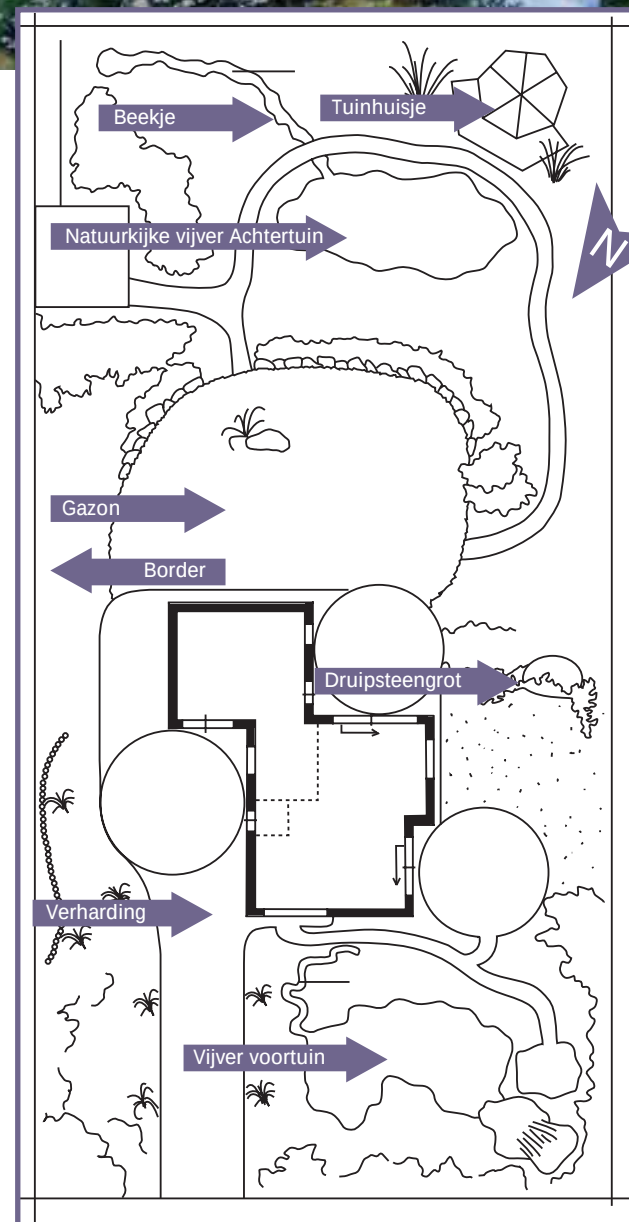
Natuurlijk

De woning van de familie in Bilthoven, inmiddels wit met bordeauxrood, staat bijna midden op het perceel. Voor het huis is, over bijna de hele breedte, een grote, grillig gevormde, natuurlijke vijver aangelegd, die wordt bevolkt door onder meer Koi-karpers en waterlelies. Rondom de vijver benadrukken de beplanting, boomstronken en natuursteen het natuurlijke karakter van de tuin. De paden die door de beplanting kronkelen, zijn aangelegd met houtsnippers of grind. Achter het huis is, evenals aan de zijkant een ruim terras gemaakt. Aansluitend op het terras zorgt een groot stuk gazon voor het ruimtelijk effect. Het gazon is omzoomd met beplanting, waarachter opnieuw een flinke vijver ligt. Deze is vanuit de woning niet zichtbaar maar komt pas in beeld wanneer je de tuin verder inloopt. Helemaal achterin de tuin staat op een houten vlonder een blauw tuinhuisje, volledig aan het zicht onttrokken. Als je hier, in of voor het huisje, gaat zitten, heb je een prachtig uitzicht over de vijver. Ook hier hangt een natuurlijke sfeer. Het trapje naar het tuinhuis is met stammetjes aangelegd en hier en daar is een oversteek over de waterloop mogelijk. De verbinding die rechts van het huis (van de weg af gezien) tussen voor- en achtertuin is gemaakt, is het laatst ingevuld. De aansluiting is niet heel harmonieus, maar de bewoonster gaf aan zelf voor deze invulling te hebben gekozen. Hier is een grot gemaakt waar ook weer water doorheen loopt. Om de grot doet de tuin tropisch aan. Links van de woning loopt de verbinding tussen voor- en achtertuin mooier door. Deels met bestrating langs de woning en de garage, deels, langs het buurhuis, met afwisselende borders.

TUIN van het jaar 2000
Klasse f 50.000 →

Een blik vanuit de achtertuin, waar een grote natuurlijke vijver is aangelegd, richting woonhuis. Nog dieper in de tuin loopt een beekje van zo'n 14 m lengte naar de vijver toe

Oordeel van de Jury

„Een creatief en verrassend ontwerp”, zegt de jury over de tuin in Bilthoven die is ontworpen door De Groene Kamer uit Soest. Minpuntje is dat vanuit de woonkamer het contact met de tuin ontbreekt. De aanlegkwaliteit is prima, met een goede vijveropbouw (jammer dat het vijverfolie af en toe zichtbaar is) en een goede bestrating. De combinatie van de beplanting is niet overal even logisch en de terrassen zijn wat kaal, maar het assortiment geeft een natuurlijke indruk. Het gebruik van harde en dode materialen is soms iets te veel en de verharding ten opzichte van de natuurlijke tuin is te eenvoudig. Slotconclusie van de jury: het gaat hier om een goed aangelegde tuin met mooie details. Het eindcijfer is een 8.4.

HoveniersBedrijf

De broers Ruud en Marcel Rutting runnen samen hoveniersbedrijf De Groene Kamer in Soest. Op hun visitekaartje staat 'advies, ontwerp, renovatie, aanleg'. Dat werk voeren zij uit samen met de hovenier die zij in dienst hebben. Het straatwerk besteden zij uit aan een straatmaker die zij altijd inhuren wanneer dit werk zich voordoet. De broers treden nieuwe opdrachtgevers altijd met open vizier tegemoet. Of het nu gaat om een bordertje of om een hectare, dat maakt in principe niet uit. Het soort werk maakt wel uit. Aanleg of renovatie pakken zij meestal aan, maar onderhoud gebeurt alleen aan tuinen die het bedrijf eerder zelf heeft aangelegd. De broers hebben de tuin in Bilthoven aangemeld omdat ze er „iets mee hebben”, maar vooral omdat ze het leuk vinden om te weten of anderen dit werk ook waarderen. Ze zien de prijsvraag als een uitdaging.

Kleine paadjes kronkelen door de achtertuin. De in- en uitgang zijn vaak verrassend weggewerkt. In dit tuingedeelte zijn veel varens en schaduwplanten toegepast.

De border links verloopt van een deel met veel Rhododendron, Azalea en siergrassen, via een grassentuin met grijs split naar een kleurige, bloeiende strook. Voor de bestrating zijn cobbelstones 15 x 15 gebruikt.

De bestrating bij de entree en garage wordt opgesierd met planten in potten en bakken. De Japanse esdoorn past prachtig bij de kleuren van het huis.

Midden op het gazon, een stuk van ongeveer 250 m², ligt een grote zwerfkei met siergras. Het gazon is omzoomd met grote brokken maaskei, heesters en grassen. Hierachter ligt de grillige vijver.

Rechts achter in de tuin staat op 1,5 m boven het tuinniveau op een houten terras een tuinhuisje. Er onderdoor stroomt het water. Het huisje is vanuit huis, maar ook vanaf veel plaatsen in de tuin volledig onzichtbaar weggewerkt

Vanuit huis gezien begint helemaal linksachter in de tuin het 14 m lange beekje dat uitmondt in de natuurlijk vijver. Door grind en keien als ondergrond te gebruiken, wordt ook hier het natuurlijke benadrukt.

Vanuit het tuinhuis is wel een groot stuk van de tuin te overzien. Onder grote bomen, aan het water is het hier goed toeven. Achter de vijver ligt het gazon met daar achter het woonhuis.

De druipteengrot, rechts naast het huis, heeft een afwijkend karakter vergeleken met de rest van de tuin. Voor de beplanting is hier gekozen voor meer exotische soorten.

In de voortuin is een grillig gevormde vijver aangelegd. Achter in dit tuingedeelte, dus langs de doorgaande weg is een terras van shors gemaakt. Hier staat een bordeauxrood bankje dat qua kleur goed bij het woonhuis past. Voor de paden zijn houtsnippers en grind gebruikt.

Met weinig elementen groots effect bereiken

Met weinig elementen trachten een groots effect te bereiken. De bewoners wilden een tuin die rust uitstraalt en rust geeft. De groene en strakke architectuur voert de boventoon die af en toe uitbundig wordt door het gebruik van blauwe regen over de pergola en de kleuren van de wingerd in het najaar.

„Loofgang-gras-bomen-bassin. Niet meer en niet minder.” Met deze woorden motiveert tuinontwerper Jack van Haperen van Nouwen Hoveniers Maarheeze de genomineerde tuin in het Brabantse Budel. Het is een groot perceel met voor- en achtertuin die is uitgevoerd in dezelfde stijl. Met de tuin is getracht een goede balans te vinden tussen wat wel en wat niet echt nodig is om van het perceel een tuin te maken. De tuin moet een rustgevend toevluchtsoord zijn voor de tuinbezitters. Ze proeven er de lente, ze voelen er de herfst en ze beleven er de winter. En dat is, zo luidt de toelichting, de enige manier om de tuin te beoordelen, je moet voelen hoe de tuin zit.

Duidelijk is dat in de tuin de groene architectuur overheerst. De beplanting is ingetogen en rustig. En juist die rust was een grote wens van de bewoners. Veel is gebruik gemaakt van *Taxus*- en *Buxus*hagen. Ook zijn veel bomen zoals esdoorn, *Catalpa*, haagbeuk en leilindes geplaatst. De aanplant in de border wordt gedomineerd door *Bergenia cordifolia*, *Vinca minor* 'Atropurpurea' en *Rhododendron*.

De tuin laat zich beschrijven aan de hand van de elementen die door de ontwerper zijn genoemd: loofgang-gras-bomen-bassin. De loofgang begint bij het huis als zichtas vanuit de woonkamer. Stenen pilaren met daarop een ijzeren constructie waarin planken zijn neergelegd. Vanuit de woonkamer kijken de bewoners de loofgang in met aan het eind een kunstobject. De loofgang is niet beperkt tot één zijde van de tuin maar loopt langs drie zijden van de tuin en omzoomt een groot grasveld bij het huis. De pergola is begroeid met blauwe regen. In de loofgang ligt grind.

Het bassin is een ander element. In het eerste ontwerp was deze gepland in de voortuin maar uiteindelijk heeft de vijver een plek gekregen in de achtertuin. De vijver ligt in het verlengde van de woonkeuken met in de hoeken buxushaagjes en taxusblokken. Kleine fonteintjes, stapstenen en waterlelies zijn te vinden in de vijver, passend in de formele en strakke stijl die hiervoor is gekozen. De bolvormige *Catalpa*'s geven enig tegenwicht aan deze formele stijl. Zowel direct bij het huis als aan de andere kant van de vijver is een bestraat zitgedeelte gemaakt. De achtertuin is omgeven door een muur. Klimhortensia *Hydrangea petiolaris* en *Parthenocissus tricuspidata* 'Veitchii' begroeien de stenen muren. Opmerkelijk zijn ook de leilindes die tegen de muren zijn geplaatst. Daarmee ontstaat een volledig groene omgeving die in de herfst door de rode kleur van de wingerd geaccentueerd wordt.

TUIN van het jaar 2000
Klasse f 50.000 →

In het formele tuingedeelte met *Buxus*-hagen en de vijver is een zitje gecreëerd.

HoveniersBedrijf

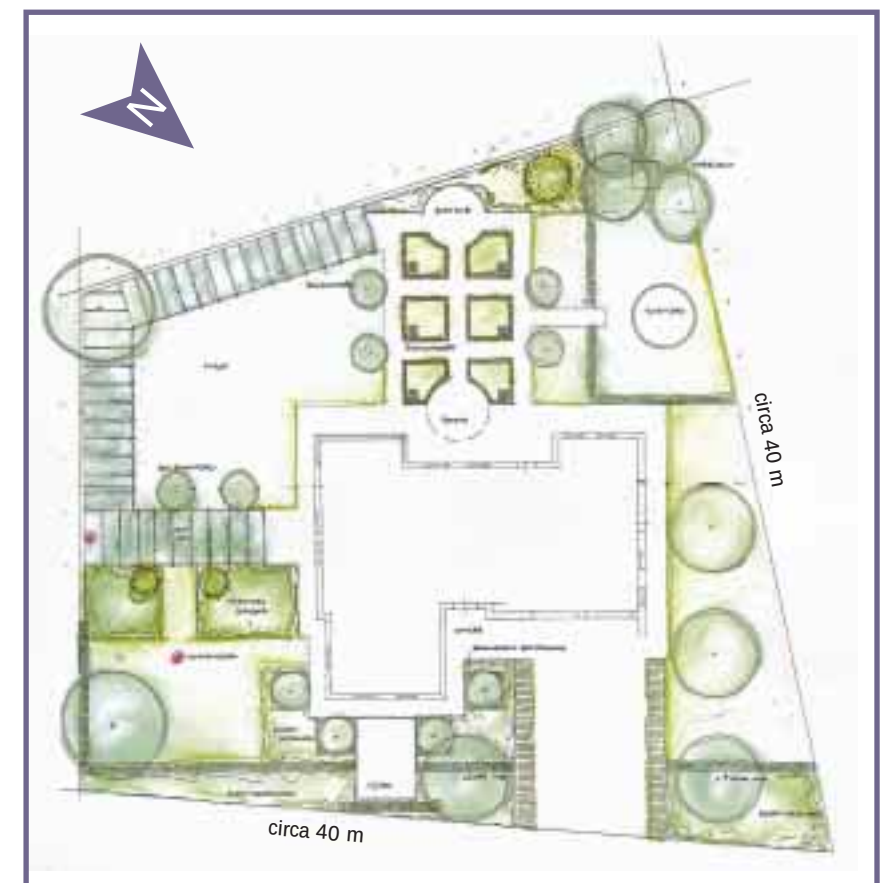
Van links naar rechts Jeroen Cuijpers, Emiel Bruls, Tonnie Broers, Tonjo Janssen en tuinontwerper/bedrijfs-leider Jack van Haperen.

Nouwen Hoveniers Maarheeze is een onderdeel van Herman Nouwen Bloemsierkunst-Tuincentrum-Hoveniers in Maarheeze. Het bedrijf richt zich met name op de aanleg en het onderhoud van particuliere tuinen. De tuinen worden doorgaans gekenmerkt door een strakke en chique stijl. Getracht wordt overbodige franje te vermijden. Nouwen Hoveniers besteedt veel aandacht aan de duurzaamheid van materialen, de techniek van de aanleg en de relatie met de klant. Bestratingen, metselwerk en regeninstallaties worden meestal verzorgd door gespecialiseerde onderaannemers onder het motto 'Ieder zijn vak'. Bij het hoveniersbedrijf werken zes mensen.

Oordeel van de Jury

De tuin ontworpen en aangelegd door Nouwen Hoveniers in Maarheeze krijgt van de jury een 9 voor het ontwerp. 'Prachtig in al zijn eenvoud. De haag langs de straat is zeer doordacht en de vijverpartij is sterk. Het ontwerp past goed bij het huis.' Over de aanlegkwaliteit zegt zij: 'Mooi straat- en metselwerk, mooie details. Aan de afwerking in zijn geheel is veel zorg besteed.' Wat de beplanting betreft, scoort de tuin iets lager. De jury vindt de beplanting iets te sober en er is sprake van wat veel groen, echter wel het groen op de juiste plaats en goed doordacht. Bij de harde en dode materialen vermeldt de jury dat de pergola mooi is. Wat de bestrating betreft had zij liever gebakken stenen gezien. Bij de opmerkingen zegt de jury: 'De haag aan de voorkant van het huis is niet strak en de kleur van het hek is wat storend'. Eindcijfer is een 9.

In het ontwerp is sprake van twee zichtassen vanuit de woonkeuken aan de achterzijde en vanuit de woonkamer aan de linkerkant van het huis. De tuin bestaat uit het formele deel aan de achterzijde, het grasveld met daaromheen de pergola, en een speelgedeelte voor de kinderen.

Met weinig elementen groots effect bereiken

Een deel van de tuin was ingericht als speelvoorziening maar wordt herzien. Vanuit de tuin is dit beeld van rechte lijnen zichtbaar. Een haag van *Taxus*, zuilvormige haagbeuken met daarachter leilinden en een begroeiing van de muur met *Parthenocissus tricuspidata* 'Veitchii'

Aan de voorzijde van het huis is als onderbegroeiing *Pachysandra terminalis* aangeplant. Te vinden zijn verder bolvormen van *Buxus* en hagen van *Taxus baccata*.

De beplanting tegen de achtermuur bestaat uit *Bergenia cordifolia*, *Rhododendron*, *Nandina domestica*, *Ilex aquifolium* 'Aureomarginata' en *Laburnum*.

Een groot grasveld ligt tussen het huis en de loofgang.

De loofgang aan de zijkant van het huis vormt de zichtas vanuit de woonkamer. Aan het eind van de loofgang is een object geplaatst. De pergola is begroeid met blauwe regen.

Vanuit de loofgang aan de achterzijde is zicht op het huis. In de loofgang ligt grind.

De achter- en zijmuur is begroeid met klimhortensia *Hydrangea petiolaris*.

De vijver zou in eerste aanzet aan de voorkant van het huis komen. In overleg met de bewoners is besloten de vijver aan de achterzijde te leggen. Reden was onder meer de veiligheid.

De strakke vijver is gericht op de ramen van de woonkeuken. Plantvakken omhaagd door *Buxus* vormen de omlijsting van de vijver.

De vijver en het huis gezien vanuit de achterkant van de tuin. *Catalpa bignonioides* 'Nana' is toegepast als omlijsting van het formele tuingedeelte

Een detail van de constructie van de pergola

Plantenpassie komt tot uiting in grote tuin

Een tuin waarin het draait om de plant. Een tuin om in rond te lopen en kennis te maken met de veelheid aan planten en plantcombinaties. De eigenaresse heeft een grote passie voor planten die ze in verrassende samenstellingen heeft neergezet. Honderden soorten en cultivars zijn er te vinden.

De genomineerde tuin in Moordrecht laat zich het best beschrijven aan de hand van een wandeling die begint in de voortuin. Meteen al valt de veelheid aan plantensoorten op, ook veel niet-alledaagse. Het ontwerp is gemaakt door Alie Hoogenboom, de partner van Martien van Dam Tuinaanleg en Onderhoud in Heukelum. Ook de aanleg is door dit bedrijf verzorgd.

Bij de entree van het huis loopt een pad naar de voortuin. Daar beginnen de eerste borders aan weerszijden van het pad. *Taxus*-hagen zijn dwars gezet en verspringen. Links staat een *Nothofagus antarctica*. Het pad komt uit bij een groot grasveld aan de voorzijde van het huis.

Het grasveld kan worden overgestoken naar het volgende pad dat zich door de borders slingert. Rechts staat bij het water een grote *Gunnera*. Het pad loopt om het huis richting de serre. Als lage begroeiing is langs het pad onder meer *Sedum*, *Vinca* 'Gertrude Jekyll' en *Lavandula* 'Hidcote' toegepast. Het pad komt uit bij de serre die aan drie kanten zicht heeft op de tuin.

Na de serre gepasseerd te zijn, kan de keuze worden gemaakt voor een halfverhard pad naar rechts. Een andere mogelijkheid is het terras over te steken en links het verharde pad te nemen. Het rechterpad leidt naar een zitgedeelte met een ronde bank geplaatst tegen een haag van *Carpinus betulus*. Langs het pad staan veel vaste planten met daarachter heesters die de afscheiding met de burens vormen. Het krentenboompje *Amelanchier lamarckii* is er te vinden, evenals *Viburnum opulus* 'Rosaeum' en *Cornus stolonifera* 'Flaviramea' en *Cornus mas*.

Even na het zitgedeelte met de ronde bank komt de vijver in beeld. Aan de overkant van de vijver ligt een vlonder. Even doorlopend wordt het einde van de tuin bereikt en staat een rijtje wilgen *Salix eleagnus* 'Augustifolia' die de eigenaren enigszins privacy bieden. Achter de tuin loopt een sloot en aan de overkant van het water ligt een pad met daarachter een aantal nieuwbouwhuizen. Bewust is dan ook gekozen om de vijver niet te laten aansluiten op de sloot.

Het pad loopt nu met een bocht naar links over een bruggetje naar het tuinhuis achterin de tuin. Daar is opnieuw een zitgedeelte, deels overdekt en met een vlonder bij de vijver. Doorlopend komt het pad uit bij een pergola onder andere begroeid met *Wisteria sinensis*. De pergola loopt als een loopgang van voor naar achteren. Achter de pergola ligt een kasje dat 's winters in gebruik is voor de kuipplanten.

Als de loofgang naar voren wordt genomen, komt het pad uit bij de border die tegen het huis aanligt, even het pad vervolgend wordt het terras bereikt met aansluitend de serre.

TUIN van het jaar 2000
Klasse f 50.000 →

Het zitje bij het tuinhuis achterin de tuin. De stoelen staan op een vlonder bij de vijver. Potten met onder mee *Agapanthus* flankeren het looppad.

Oordeel van de Jury

Over de tuin ontworpen door Alie Hoogenboom in Heukelum, zegt de jury: 'De ruimte is goed verdeeld en het ontwerp is goed doordacht. Het is niet het allersterkste punt van de tuin.' Over de aanlegkwaliteit is de jury tevreden. Een mooie vijver en pergola, goede bestrating en sterk houtwerk. Het gazon is rustgevend. Over de beplanting zegt de jury: 'Zeer fraaie borders met een diversiteit aan soorten.' Voor de harde en dode materialen zijn verschillende kwaliteiten materiaal gebruikt. Met de bestrating bij de entree van de woning heeft de jury moeite. 'Deze vindt ze niet goed aansluiten op de tuin. De combinatie van harde en dode materialen is 'Passend en doeltreffend.' Het gemiddelde cijfer is een 9.4. Als algemene opmerking schrijft de jury dat het gaat om een bijzondere tuin met kleur en geur van alle kanten.

Hoveniers Bedrijf

Martien van Dam Tuinaanleg en Onderhoud is gevestigd in Heukelum. Het bedrijf heeft vijf vaste medewerkers voor de tuinaanleg, een medewerker op kantoor en de partner van Martien van Dam, Alie Hoogenboom die de tuinen ontwerpt. Daarnaast werkt Van Dam samen met tuinarchitecten. Het bedrijf richt zich op particulieren en bedrijven in een wijde straal rond Heukelum. Dat heeft te maken met de technische achtergrond van Van Dam. Hij heeft een sterke voorkeur voor de aanleg van tuinen waarbij de techniek een belangrijke rol speelt, bijvoorbeeld in de aanleg van keringen of het bedenken van oplossingen voor hoogteverschillen. Deelname aan de wedstrijd was deels een uitdaging. Daarbij komt dat Van Dam en Hoogenboom de genomineerde tuin zien als een duidelijk voorbeeld van een goede samenwerking tussen de klant/opdrachtgever en de hovenier/ontwerper.

De tuin en het huis liggen op een perceel van ongeveer 32 m bij 60 m. aan het huis is een serre gebouwd die zicht geeft op de voor- en achtertuin. De beplanting in de voortuin is laag gehouden omdat daarachter weilanden liggen. Aan de achterzijde van de tuin ligt het tuinhuis en de vijver en is een hoek ingeruimd voor een kasje.

Zicht vanaf de vlonder bij het tuinhuis over de tuin. De borders en het grasveld bepalen het beeld. Het huis op de achtergrond is dat van de burens.

Het pad naar het huis met aan de rechterkant de border waarin heesters, vaste planten en rozen zijn aangeplant. Toegepast zijn onder langs de rand *Viburnum davidii*, *Aster*, *Skimmia 'Rubella'*, *Potentilla*, *Buxus*-bollen en ezelsoor.

Een pergola vormt de afscheiding tussen het kasje en de teelt van groenten aan de ene kant en de siertuin aan de andere kant. Het kasje wordt onder meer gebruikt voor de overwintering van kuipplanten.

Behalve een terras bij het huis, is een zitje gemaakt aan de zijkant van de tuin omhaagd door *Carpinus betulus*.

Bij de ingang van het huis kan het pad naar de voortuin worden genomen. Ook daar een breed scala aan heesters en vaste planten. Rechts staat *Hedera helix 'Arborescens'*, aan de linkerkant een haagje van *Taxus baccata*. Verder zijn als bomen *Nothofagus antarctica* en *Quercus palustris* aangeplant

Een detail van de bestrating en de rubberen band als afscheiding.

Deze tuinverlichting flankiert de paden.

De vijver aan de achterzijde is een opvallend element in de tuin. Aan de achterzijde van de tuin loopt een sloot die niet in verbinding staat met de vijver. De bewoners hebben om privacy-redenen de tuin niet aan laten sluiten op de watergang. Ook is geen uitwisseling van water tussen de vijver en de sloot omdat het slootwater ijzer bevat

Dit halfverharde pad loopt naar de achterkant van de tuin. Ook hier een breed scala aan planten. Op de voorgrond *Hydrangea macrophylla 'Mariesii'*.

Verschillende combinaties van planten zijn te zien op deze afbeeldingen. Links is *Lavatera*, *Dahlia* en *Rudbeckia* gecombineerd. Links boven komt *Rudbeckia* terug. Afbeelding boven toont *Verbena bonariensis*.

